

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Történelem és Filozófia
1.3 Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4 Szakterület	Történelem
1.5 Képzési szint	2015-2018
1.6 Szak / Képesítés	Történelem-Régészet

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Népvándorlás kori régészet és anyagi kultúra (HU)						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Révész László, docens/Dobos Alpár						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve							
2.4 Tanulmányi év	II	2.5 Félév	I	2.6. Értékelés módja	C	2.7 Tantárgy típusa	nappali

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	28	melyből: 3.5 előadás	14	3.6 szeminárium/labor	14
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					3
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					xx
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					xx
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					xx
Vizsgák					xx
Más tevékenységek:					xx
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	42				
3.8 A félév össz-óraszama	28				
3.9 Kreditszám	2				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• Vetítési lehetőség, internet kapcsolat
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	•

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • A népvándorlás korra és kora középkorra jellemző tárgyakkal való megismerkedés • A nyersanyagok feldolgozási és a tárgyak előállításának módszereinek megismerése • A tanulmányozott korszak régészeti leletanyagának értelmezési módszereivel való megismerkedés • Fogalmi és tárgyi ismeretek elsajátítása • A tárgy ismeretéhez szükséges módszerek elsajátítása • A módszerek helyes használata a szakmán belül • Képesség az elsajátított információk továbbadására írásban és szóban, anyanyelven és egy választott idegen nyelven
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • A magyar nyelvű terminológia elsajátítása • Az elsajátított alapismeretek felhasználása más rokon szakterületek helyzeteinek, eseményeinek leírásában • Továbbképzési indíttatás • Esettanulmányok feldolgozása és értékelése • Kutatási projekteken való részvétel

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • A népvándorlás kori és kora középkori anyagi kultúra jellemzőinek elsajátítása • A tanulmányozott korszakkal kapcsolatosan felmerülő általános problémák megismerése
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • Az erdélyi népvándorlás kori és kora középkori leletanyag közelebbi megismerése • A tanulmányozott leletanyag értelmezési módszereinek elsajátítása

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A népvándorlás kor és a kora középkor kronológiája	Multimédiás vetítés	
2. A Marosszentann-Csernyahov kultúra	Multimédiás vetítés	
3. A hun kor anyagi kultúrája	Multimédiás vetítés	
4. A meroving kor anyagi kultúrája	Multimédiás vetítés	
5. Az avar kor anyagi kultúrája	Multimédiás vetítés	
6. Fémművesség az 5–8. században	Multimédiás vetítés	
7. Kerámia, csont-, fa- és üvegtárgyak az 5–8. században	Multimédiás vetítés	
8. Díszítőmotívumok az 5–8. században	Multimédiás vetítés	
9. Import tárgyak és helyi termékek az 5–8. századi Kárpát-medencében	Multimédiás vetítés	
10. A női és a férfi öltözet fejlődése az 5–8. században	Multimédiás vetítés	

11. Anyagi kultúra a hun kori és a gepida kori Erdélyben	Multimédiás vetítés	
12. Anyagi kultúra az avar kori Erdélyben	Multimédiás vetítés	
13. A tárgyak funkcionalitása az 5–8. században	Multimédiás vetítés	
14. Temetőrégészet	Multimédiás vetítés	
Könyvészet		
<ol style="list-style-type: none"> Bóna I., <i>Daciától Erdőelvéig. A népvándorlás kora Erdélyben (271–896)</i>, in Erdély története, I. kötet, főszerk. Köpeczi B., Budapest, 1986, 107-234. Horedt, K., <i>Siebenbürgen im Frühmittelalter</i>, Antiquitas, Reihe 3, 28, Bonn, 1986. Harhoiu, R., <i>Die frühe Völkerwanderungszeit in Rumänien</i>, Archaeologia Romanica, 1, Bukarest, 1998. Schmauder M., <i>Oberschichtgräber und Verwahrfunde in Südosteuropa im 4. und 5. Jahrhundert</i>, I-II, Archaeologia Romanica, 3, Bukarest, 2002. Bóna I., <i>A hunok és nagykirályaik</i>, Budapest, 1993. Bóna I. – Cseh J. – Nagy M. – Tomka P. – Tóth Á., <i>Hunok – Gepidák – Langobardok. Történeti régészeti tézisek és címszavak</i>, Összeállította Bóna I., Magyar Őstörténeti Könyvtár, 6, Szeged, 1993. Bóna I., <i>A középkor hajnala. A gepidák és a langobardok a Kárpát-medencében</i>, Budapest, 1974. Csallány, D., <i>Archäologische Denkmäler der Gepiden im Mitteldonaubecken (454-568 u. Z.)</i>, Archaeologia Hungarica, 38, Budapest, 1961. Harhoiu, R., <i>Quellenlage und Forschungsstand der Frühgeschichte Siebenbürgens im 6.-7. Jahrhundert</i>, Dacia N.S., 43-45, 1999-2001, 97-158. Daim, F., <i>Avars and Avar archaeology. An introduction</i>, in Regna and Gentes. The Relationship between Late Antique and Early Medieval Peoples and Kingdoms in the Transformation of the Roman World, Ed. Goetz, H.-W. – Jarnut, J. – Pohl, W., The transformation of the Roman World, 13, Leiden – Boston, 2003, 463-570. Halsall, G., <i>Early Medieval Cemeteries. An Introduction to Burial Archaeology in the Post-Roman West</i>, Glasgow, 1995. 		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
A szeminárium követi az előadás tematikáját		
Könyvészet		
<ol style="list-style-type: none"> Tejral, J., <i>Zur Chronologie der frühen Völkerwanderungszeit im mittleren Donauraum</i>, Archaeologia Austriaca, 72, 1988, 223-304. Tejral, J., <i>Zur Unterscheidung des vorlangobardischen und elbgermanisch-langobardischen Nachlasses</i>, in Die Langobarden. Herrschaft und Identität, Hrsg. Pohl, W. – Erhart, P., Forschungen zur Geschichte des Mittelalters, 9, Wien, 2005, 103-200. Siegmund, F., <i>Merowingerzeit am Niederrhein. Die frühmittelalterlichen Funde aus dem Regierungsbezirk Düsseldorf und dem Kreis Heinsberg</i>, Rheinische Ausgrabungen, 34, Köln, 1998. Bierbrauer, V., <i>Archäologie und Geschichte der Goten vom 1.-7. Jahrhundert. Versuch einer Bilanz</i>, Frühmittelalterlichen Studien, 28, 1994, 51-171. Petrescu, F., <i>Cultura Sântana de Mureș-Cerneahov. Arheologie și istorie</i>, in Între stepă și Imperiu. Studii în onoarea lui Radu Harhoiu, ed. Măgureanu, A. – Gáll, E., București, 2010, 41-78. Harhoiu, R., <i>Chronologische Fragen der Völkerwanderungszeit in Rumänien</i>, Dacia N.S., 34, 1990, 169-208. Anke, B., <i>Studien zur reiternomadischen Kultur des 4. bis 5. Jahrhunderts</i>, Beiträge zur Ur- und Frühgeschichte Mitteleuropas, 8, Weissbach, 1998. <i>Attila und die Hunnen</i>. Ausstellungskatalog, Stuttgart, 2007. Siegmund, F., <i>Alemannen und Franken</i>, Ergänzungsbände zum Reallexikon der Germanischen Altertumskunde, 23, Hrsg. Beck, H. – Geuenich, D. – Steuer, H., Berlin – New York, 2000. Daim, F., <i>Avars and Avar archaeology. An introduction</i>, in Regna and Gentes. The Relationship between Late Antique and Early Medieval Peoples and Kingdoms in the Transformation of the Roman World, Ed. Goetz, H.-W. – Jarnut, J. – Pohl, W., The transformation of the Roman World, 13, Leiden – Boston, 2003, 463-570. Bálint, Cs., <i>Die Archäologie der Steppe. Steppenvölker zwischen Wolga und Donau vom 6. bis 10. Jahrhundert</i>, Wien-Köln, 1989. 		

12. László Gy., *A népvándorláskor művészete Magyarországon*, Budapest, 1971.
13. Aufleger, M., *Metallarbeiten und Metallverarbeitung*, in *Die Franken. Wegbereiter Europas*, Band 2, Mainz, 1996, 618-628.
14. Heinrich-Tamáskó O., *Megjegyzések a kora avar kori ötvösművészethez a fogazással díszített leletek kapcsán*, Móra Ferenc Múzeum Évkönyve – *Studia Archaeologica*, 8, 2002, 245-282.
15. B. Tóth, Á., *Gepidische Siedlungen im Theissgebiet*, *Monumenta Germanorum Archaeologica Hungariae*, 4, Budapest, 2006.
16. Vida, T., *Die awarenzeitliche Keramik I. (6.-7. Jh.)*, *Varia Archaeologica Hungarica*, 8, Berlin – Budapest, 1999.
17. Aufleger, M., *Beinarbeiten und Beinverarbeitung*, in *Die Franken. Wegbereiter Europas*, Band 2, Mainz, 1996, 640-649.
18. Nagy M., *Állatábrázolások és az I. germán állatstílus a Közép-Duna-vidéken – Tierdarstellungen und der germanische Tierstil I im Gebiet der mittleren Donau*, *Monumenta Germanorum Archaeologica Hungariae*, 5, Budapest, 2007.
19. Mesterházy K., *A gepidák kereskedelme és népi kapcsolatai*, in *A gepidák. Kora középkori germán királyság az Alföldön*, *Gyulai Katalógusok*, 7, Gyula, 1999, 77-89.
20. Quast, D., *Byzantinisch-gepidische Kontakte nach 454 im Spiegel der Kleinfunde*, in *International Connections of the Barbarians of the Carpathian Basin in the 1st-5th centuries A.D.*, ed. Istvánovits, E. – Kulcsár, V., *Aszód-Nyíregyháza*, 2001, 431-452.
21. Garam, É., *Funde byzantinischer Herkunft in der Awarenzeit vom Ende des 6. bis zum Ende des 7. Jahrhunderts*, *Monumenta Avarorum Archaeologica*, 5, Budapest, 2001.
22. Martin M., *Tradition und Wandel der fibelgeschmückten frühmittelalterlichen Frauenkleidung*, *Jahrbuch des Römisch-Germanischen Zentralmuseums Mainz*, 38, 1991, (1995), 629-680.
23. Vida, T., *Bemerkungen zur awarenzeitlichen Frauentracht*, in *Ethnische und kulturelle Verhältnisse an der mittleren Donau vom 6. bis zum 11. Jahrhundert*, Hrsg. Bialeková, D. – Zábójnik, J., Bratislava, 1996, 107-124.
24. Siegmund, F., *Kleidung und Bewaffnung der Männer im östlichen Frankenreich*, in *Die Franken. Wegbereiter Europas*, Band 2, Mainz, 1996, 691-706.
25. Bóna, I., *Gepiden in Siebenbürgen – Gepiden an der Theiß (Probleme der Forschungsmethode und Fundinterpretation)*, in *ActaArchHung*, 31, 1979, 9-50.
26. Horedt, K., *Der östliche Reihengräberkreis in Siebenbürgen*, *Dacia N.S.*, 21, 1977, 251-268.
27. Horedt, K., *Morești. Grabungen in einer vor- und frühgeschichtlichen Siedlung in Siebenbürgen*, Bonn, 1979.
28. Horedt, K., *Contribuții la istoria Transilvaniei în secolele IV-XIII*, București, 1958.
29. Stanciu, I., *Teritoriul nord-vestic al României și Khaganatul avar*, *Acta Musei Porolissensis*, 23, 1, 2000, 403-451.
30. Härke, H., *The Nature of Burial Data*, in *Burial & Society. The Chronological and Social Analysis of Archaeological Burial Data*, ed. Jensen, C. K. – Nieslen, K. H., Aarhus, 1997, 19-27.
31. Brather, S., *Kleidung, Bestattung, Ritual. Die Präsentation sozialer Rollen im frühen Mittelalter*, in *Zwischen Spätantike und Frühmittelalter*, Hrsg. Brather, S., *Ergänzungsbände zum Reallexikon der Germanischen Altertumskunde*, 57, Berlin – New York, 2008, 237-273.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- Az előadás átadja a hallgatóknak a jövődöbeli régész karrierjükhöz szükséges népvándorlás kori és kora középkori régészettel és anyagi kultúrával kapcsolatos alapinformációkat.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Minden helyes válasz 0,25 pontot ér. A maximális 10-es jegy eléréséhez 9 pont szükséges.	Írásbeli vizsga: teszt.	100%
10.5 Szeminárium / Labor			
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none">• 4,5 pont összegyűjtése az írásbeli vizsgán.			

Kitöltés dátuma

.... 2015. 05. 10....

Előadás felelőse

...Dr. Révész László, docens...

Szeminárium felelőse

...Dobos Alpár....

Az intézeti jóváhagyás dátuma

..... 2015. 05. 10.....

Intézetigazgató

....dr. Pál Judit, egyetemi tanár.....